

November 2019

Boränteråd

Riksbanken överraskar och håller fast vid planerad räntehöjning

Riksbanken håller fast vid sina planer på en räntehöjning i december. Beskedet kom som en överraskning för många och prognoser skrivs nu om på löpande band. Även om det här antagligen inte är början på någon större räntehöjningstrend är det en påminnelse till alla bolånetagare att framtiden är oviss och att marginaler behövs i privatekonomin.

När Riksbanken kallade till presskonferens i slutet av oktober var det ingen som trodde att räntan skulle ändras – och det gjorde den inte heller. Däremot var det många som spekulerade i vad Riksbanken skulle säga om den så kallade räntebanan. Räntebanan är ett annat namn för den prognos som Riksbanken gör för den kommande utvecklingen av reporäntan. Eftersom det är Riksbanken själv som sätter räntan kan man tro att det är en enkel uppgift: Bara att tala om vad man tänker göra. Men det har visat sig vara svårt och Riksbanken har ändrat sig så många gånger att marknadens experter numera sätter ganska låg tilltro till Riksbankens prognoser.

Inbromsningen i ekonomin gör höjningen ännu svårare att begripa

Det var många som trodde att Riksbanken även den här gången skulle ändra sin prognos och meddela att man skjuter upp nästa räntehöjning. Det spekulerades till och med om att det skulle komma ett besked om en sänkning i stället för en höjning. Anledningarna till den förväntade omsvängningen var att svensk ekonomi nu bromsar in rejält och att inflationen fortsatt har svårt att nå målet på två procent. Men tvärtom vad de flesta trodde stod alltså Riksbanken kvar vid sin bedömning att en räntehöjning är nära förestående, antagligen redan i december. Beskedet var så pass tydligt – och december är så nära i tiden – att de flesta nu tror att Riksbankens faktiskt kommer att göra slag i saken och höja räntan enligt plan.

Samtidigt tycker många att det är konstigt. Vi hade ett antal år där de ekonomiska hjulen gick för högtryck och inflationen faktiskt låg på, eller precis i närheten av, målet. Under hela den tiden valde Riksbanken att ligga kvar med minusränta. Detta trots alla de problem med rusande bostadspriser, växande

hushållsskulder, en supersvag krona, lågt omvandlingstryck i ekonomin och annat som ekonomer återkommande pekade på. När vi väl hade vant oss vid att Riksbanken inte låter dessa invändningar påverka besluten, väljer man alltså att i stället höja nu – när ekonomin vänder nedåt och argumenten för en höjning enligt normal ekonomisk teori har blivit svagare. Låt vara att man gör det med tillägget att nästa räntehöjning efter det lär dröja länge.

Marginaler är det bästa receptet mot osäkerhet

Det är inte lätt att hänga med och som tur är behöver man ju som vanlig bostadsköpare och bolånetagare inte sätta sig in i alla argumenten. Men det är en påminnelse om något som återkommande lyfts fram i de här räntheråderna: Det går inte att vara säker om framtiden. Riksbankens besked tog de flesta bedömare på sängen och utvecklingen kan överraska igen.

Vi kan fortfarande inte vara säkra på att höjningen i december verkligen blir av och vi kan definitivt inte vara säkra på att utvecklingen därefter blir så lugn som Riksbanken nu prognostiserar. För bolånetagare är ju dessutom det intressanta vad som händer med bolåneräntorna, inte i första hand Riksbankens reporänta. Visserligen hänger de både ihop men mycket annat kan också påverka. Till exempel är konkurrensen på bolånemarknaden numera stenhård och det är inte säkert att en höjd reporänta fullt ut slår igenom i högre bolåneräntor. Å andra sidan har bankernas egna upplåningskostnader redan vänt uppåt, vilket i förlängningen bör påverka priserna.

Receptet mot osäkerhet är privatekonomiska marginaler och riskspridning, så att både väntade och oväntade händelser kan hanteras. Sprid dina räntebindningstider på lånen – vilket är attraktivt just nu då det är unikt billigt att binda räntan – och se till att ha ett regelbundet sparande på både lång och kort sikt. Då skapar du de marginaler i ekonomin som behövs för att möta både räntehöjningen i december och de ekonomiskpolitiska beslut och händelser som vi än så länge inte vet något om.

Jens Magnusson
Privatekonom